

Janakkala

ARVIOINTIKERTOMUS 2022

Tarkastuslautakunta 25.5.2023

Sisällys

1. Tarkastuslautakunta.....	1
2. Talouden arviointi ja toimintakertomus	2
3. Konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen.....	9
4. Strategian toteutuminen.....	11
5. Tuloksellisuutta edistäneet toimenpiteet sekä kehitettävät asiat.....	12
6. Arviointikertomuksen hyväksyminen	15

1. Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päättävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteen sovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös sidonnaisuusilmoitusten vastaanottaminen ja niiden vieminen valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna 2022

Tarkastuslautakuntaan kuuluivat arviointivuonna 2022 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Mirja Pöhö, pj.	Liisa Pirnes
Emilia Tamminen, vpj.	Susanna Laitinen
Mika Huuskonen	Ari Vehmas
Hanna-Leena Islander	Katri Peltomäki
Esa Vanhakoski	Lotta-Mari Mämmi

Kunnan tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Minna Ainasvuori. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimivat erityisasiantuntija Kirsi Pelvola sekä avustava tilintarkastaja Ville Rantanen BDO Oy:stä.

Tarkastuslautakunta on laatinut toimikaudelleen arviointisuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman, joiden mukaisesti arviointikohteet on pääasiassa kohdistettu.

Arviointisuunnitelmassa valittiin painopistealueiksi erityisesti kunnanhallituksen alaisen toiminnan sekä sivistyslautakunnan toiminnan kokonaisuudet (opetuspalvelut, varhaiskasvatus, kirjastotoimi ja nuorisopalvelut), konserniohjauksen toimivuus sekä yhtiöistä Janakkalan Asunnot Oy.

Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen ja lautakuntien laatimien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen pohjalta. Lautakunta on lisäksi tutustunut toimielinten tekemiin päätöksiin, lähettänyt viranhaltijoille kysymyslomakkeita sekä kuullut viranhaltijoita arviointinsa tueksi.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain 84 §:n mukaan laissa todettujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa. Ilmoitusvelvollisuus astui voimaan uuden valtuustokauden alusta lähtien.

Tarkastuslautakunta käsitteli tehtävänsä mukaisesti muutokset sidonnaisuuksissa ja saattoi sidonnaisuusrekisterin valtuustolle tiedoksi.

Arviointikertomuksessa on esitetty **liha-voidulla tekstillä** olennaisimmat havainnot, joihin tarkastuslautakunta toivoo kunnanvaltuuston ja -hallituksen erityisesti kiinnittävän huomiota. Samoin keltaisissa laatikoissa on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan huomionarvoisia asioita.

2. Talouden arviointi ja toimintakertomus

Valtuustoon nähden sitovia eriä käyttötalouso- osassa olivat tulosalueen toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön sekä toimintakulut. Talousarviossa ei määritelty sitovuustasoa lautakunnille kokonaisuutena.

Kunnanhallituksen toimintatuottojen tavoite ylittyi 11 tuhannella eurolla, eli noin 1 %. Toimintamenot puolestaan ylittyivät 91 tuhannella eurolla, noin 1 %. Näin ollen kunnanhallituksen sitovista tulostavoitteista toimintatuotot toteutuivat, mutta toimintamenot eivät aivan.

Toimintamenot ylittyivät henkilöstöpalveluiden, työllisyyspalveluiden sekä pelastuslaitoksen tulosalueilla. Henkilöstöpalveluissa palveluiden ostot ylittyivät johtuen Sarastian palveluiden ylittymisestä sekä työterveyshuollon koronatestauksesta ja rokotuksista. Lisäksi aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät johtuen henkilökunnan ylimääräisestä palkitsemisesta jouluna 2022. Työllisyyspalveluissa palkkatuki- palkkoja kertyi arvioitua enemmän, koska vuonna 2022 tuli poikkeuksellisen paljon velvoitetöylyllistämistä. Lisäksi ylitystä tuli ylimääräisistä, ennakoimattomista vuokrauskustan- nuksista ja tiloihin liittyvistä kalusteista ja tarvikkeista. Pelastuslaitoksen osalta palvelujen ostot ylittyivät Kanta-Hämeen Aluepelastuslai- toksen lisälaskutuksen takia.

Teknisen lautakunnan toimintatuotot alittui- vat 55 tuhatta euroa, mikä ei prosentuaalisesti ole merkittävä poikkeama. Toimintamenot ylit- tyivät 493 tuhatta euroa, eli noin 3 %. Sitovista talouden tavoitteista jäätin siten sekä tulojen että menojen osalta.

Valmistus omaan käyttöön ei toteutunut, poi- keama oli noin 113 tuhatta euroa ja 24 %. **Val- mistus omaan käyttöön on kirjanpitolaidin erä, joten sen asettamista sitovaksi tavoit- teeksi talousarviossa kannattaisi edelleen harkita.**

Toimintatuotot alittuivat ateria- ja puhtauspal- veluissa, koska ateriämäärät olivat ennakoitua pienemmät. Myös maaseutupalvelun yksikön myyntituotot alittuivat hieman johtuen vuo- den 2021 toiminnan kuntaennakoiden palau- tuksesta.

Toimintamenot ylittyivät maankäytön, tila- ja aluepalveluiden ja jätehuollon tulosalueilla. Maankäytön osalta ylitys johtui Tieto lisää toi- mivuutta -hankkeesta. Tila- ja aluepalveluissa henkilöstökulut ylittyivät johtuen mm. talvi- kunnossapidon lisääntyneestä työmäärästä. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa energiaku- luja kertyi hinnanmuutosten vuoksi arvioitua enemmän. Lisäksi muut toimintakulut ylittyivät kiinteistöverojen ja leasingvuokrien kasvun ta- kia. Jätehuollon osalta ylitys tapahtui palvelu- jen ostoissa sekä aineissa, tarvikkeissa ja tava- roissa. Suurimmat ylitykset johtuivat elintar- vikkeiden hinnannoususta sekä henkilöstöpu- lasta, minkä vuoksi puhtauspalveluita joudut- tiin ostamaan sopimuskumppaneilta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnan toimintatuotot ylittyivät 291 tuhatta euroa, eli noin 3 %. Toimintamenot puolestaan ylittyivät 1,5 milj. euroa, noin 2 %. Ikääntyneiden ja vam- maisten tulosalueella mm. henkilöstökulut ja palvelujen ostot ylittyivät. Kotihoidon työpa- noksen osto yksityisiltä palveluiden tuottajilta aiheutti tulosalueella merkittävän ylityksen. Myös perhe- ja sosiaalipalveluissa henkilöstö- kulut ylittyivät. Terveyspalveluissa merkittävin ylitys tapahtui palvelujen ostoissa, mitä selit- tää mm. erikoissairaanhoidon lisälasku alijää- män kattamiseksi.

Sivistyslautakunnan toimintatuotot ylittyivät 192 tuhatta euroa, eli 9 %. Toimintamenot puolestaan alittuivat 618 tuhatta euroa, noin 2 %. Sitovat talouden tavoitteet siten saavutet- tiin tulojen ja menojen osalta.

Seuraavan sivun taulukossa on väreän osoitettu ne tulosalueet, jotka ylittivät tai alittivat sitovat tavoitteensa. Taulukkoa lukiessa on kuitenkin huomioitava, että joidenkin tulosalueiden yli- titys tai alitus on kunnan kannalta

euromääräisesti epäolennainen. Tarkastuslautakunta ei arvioi valmistus omaan käyttöön - erän toteumia seuraavan sivun taulukossa aiemmin mainitusta syystä.

Euromääräisesti olennaisimmat talousarvioylytykset olivat ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa ja perhe- ja sosiaalipalveluissa. Varhaiskasvatuksen tuotot alittuivat euromääräisesti eniten talousarvioon nähden, mikä johtui asiakasmaksulain muutoksesta.

ARVIOINTIKERTOMUS 2022

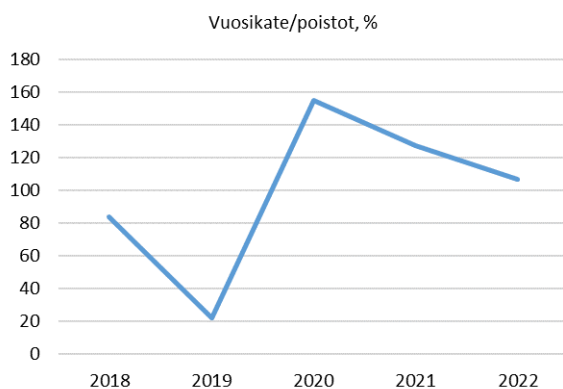
	TA tuotot	TP tuotot	%	TA kulut	TP kulut	%
Vaalit	29 000	35 416	122 %	57 030	62 180	109 %
Kunnanhallitus						
Yleishallinto	783 272	621 443	79 %	2 240 988	2 204 114	98 %
Talouspalvelut	600	55 580	9263 %	1 124 566	1 123 458	100 %
Henkilöstöpalvelut	225 000	268 624	119 %	1 424 969	1 545 897	108 %
Työllistäminen	252 400	321 347	127 %	2 031 217	2 114 851	104 %
Kuntakehitys	16 540	21 917	133 %	693 694	584 194	84 %
Pelastuslaitos	0	0		1 305 786	1 339 334	103 %
Tekninen lautakunta						
Teknisen toimen hallinto	0	0		328 609	323 612	98 %
Maankäyttö	602 135	826 478	137 %	1 227 267	1 363 712	111 %
Maaseutu- ja kyläpalvelut	99 050	103 267	104 %	283 848	245 538	86 %
Maaseutupalveluyksikkö	435 604	383 733	88 %	429 357	428 053	100 %
Tila- ja aluepalvelut	8 543 801	8 691 253	102 %	7 765 415	8 037 022	104 %
Liikuntapalvelut	290 000	293 676	101 %	1 717 146	1 658 002	97 %
Jätehuolto	0	-96		0	28 379	
Ateria- ja puhtauspalvelut	5 995 971	5 613 018	94 %	5 551 849	5 722 325	103 %
Sosiaali- ja terveystalvet						
Talous- ja hallintopalvelut	1 546 300	1 872 754	121 %	1 506 610	1 466 474	97 %
Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	4 738 715	4 652 061	98 %	21 472 266	22 243 325	104 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut	850 700	915 900	108 %	6 347 984	6 419 040	101 %
Terveystalvet	1 871 09	1 856 914	99 %	36 633 266	37 364 687	102 %
Sivistystalvet						
Sivistystoimen hallinto	0	0		506 635	482 841	95 %
Varhaiskasvatus	510 644	544 897	107 %	11 159 867	11 173 066	100 %
Opetustoimi	1 408 896	1 565 138	111 %	20 078 388	19 489 349	97 %
Kirjasto	21 588	16 267	75 %	904 893	896 883	99 %
Nuoriso	224 863	231 262	103 %	908 948	904 284	99 %
Perhekeskus	0	0		102 056	96 573	95 %

Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 0,4 milj. eurolla toimintatuottojen ollessa yhteensä noin 28,9 milj. euroa. **Toimintameno-**not ylittivät yhteensä 1,5 milj. euroa. Menoista palvelujen ostot ylittivät verraten eniten (1,5 milj. euroa), mitä selittää mm. erikois-sairaanhoidon kustannusten kasvu. Henkilöstömenot toteutuivat noin 0,7 milj. euroa talousarviota pienempinä.

Vuonna 2022 kunnallisveroprosentti oli ennallaan 21 %. Verotuloja kertyi 71,5 milj. euroa, mikä oli noin 3 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Verotulojen suotuisaa kehitystä oli havaittavissa tilikaudella koko maassa.

Valtionosuuksia kertyi edellisvuotta enemmän. Valtionosuudet olivat 31,3 milj. euroa vuonna 2022, kun edellisvuonna niitä saatiin 28,5 milj. euroa.

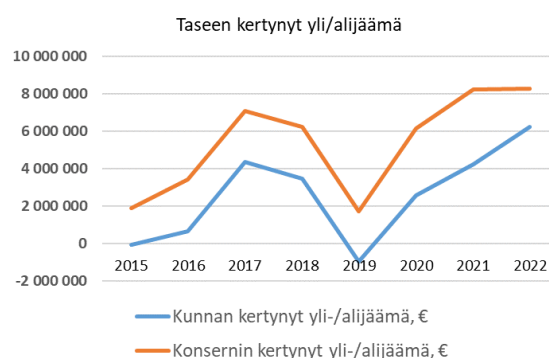
Vuosikate (ml. liikelaitos) oli 6,7 milj. euroa (vuonna 2021: 7,8 milj. euroa). Vuosikate asukasta kohden oli 477 euroa (vuonna 2020: 617 euroa/as). Vuosikatteella katettiin 127 % poistoista (vuonna 2020: 155 %).

Perusoletuksen mukaan kunnan vuosikate on riittävä, jos se on vähintään siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen. Tämä mittari pätee erityisesti, kun investoinnit ja poistot ovat samalla tasolla. Tästä näkökulmasta vuosi 2022 oli kohtalaisen hyvä, mutta heikompi kuin edellisvuosi.

Tilikauden 2022 tulos oli positiivinen sekä kunnan että konsernin osalta. Kunnan tilinpäätöksessä tilikauden ylijäämä oli 2,0 milj. euroa sisältäen liikelaitoksen (n. 500 tuhatta euroa) ja konsernissa 80 tuhatta euroa.

Kuntakonsernin kertyneen yli-/alijäämän kehitys on kuvattu seuraavassa olevassa kaaviossa. Tilikauden 2022 päättyessä kunnan taseen kertyneet ylijäämät ovat 6,2 milj. euroa ja konsernin taseen kertyneet ylijäämät 8,3 milj. euroa.

Rahoitusosa ja investointien toteutuminen

Investointimenot (ml. liikelaitos) 8,5 milj. euroa alitti muutetun talousarvion n. 9,4 milj. eurolla. Investointitulot 1,7 milj. euroa huomioiden investointien nettototeuma oli 6,7 milj. euroa ja 11,1 milj. euroa alle talousarvion. Suurimmat poikkeamat olivat talonrakennuksen leasingmenoissa (Turengin koulu- ja monitoimikeskus), jotka toteutuivat 9,2 milj. euroa alle talousarvion. Myös infra toteutui 1,1 milj. euroa alle suunnitellun. Infrassa suurin poikkeama oli Hakamäen suunnittelu ja uusi yleisurheilukenttä. Hakamäen urheilualan rakentaminen viivästyi mm. asemakaavasta tehdyn valituksen takia.

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 1,9 milj. euroa positiivisena, kun edellisvuonna se oli 1,7 milj. euroa.

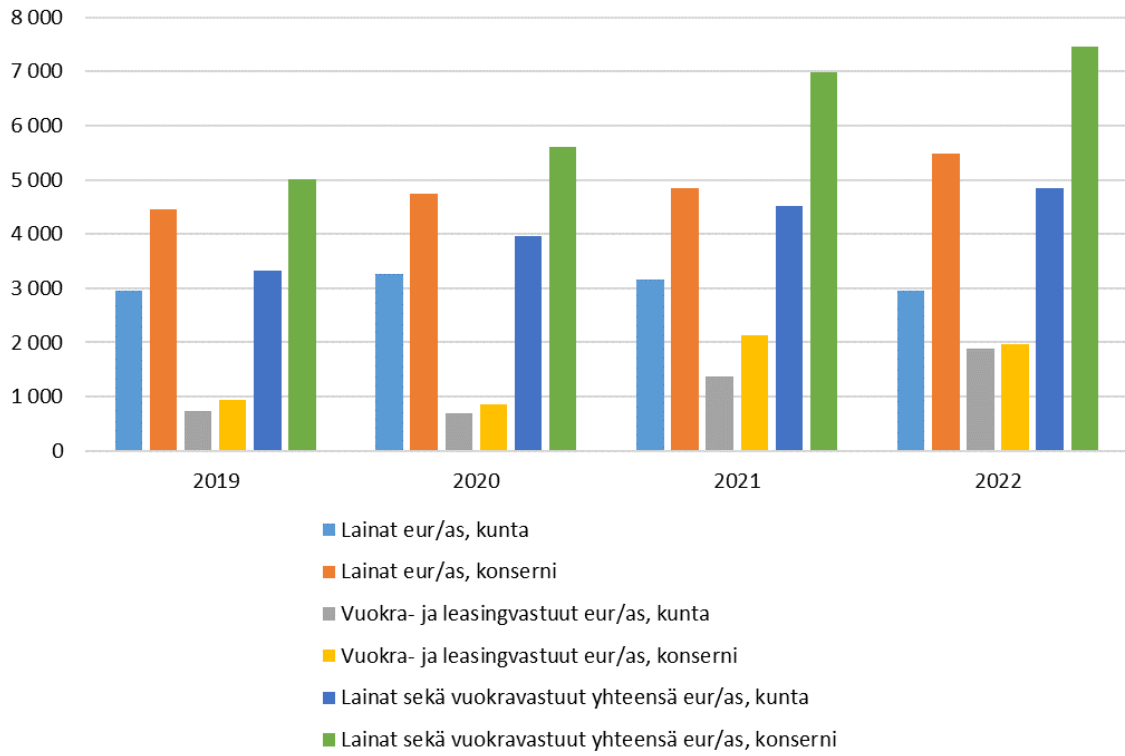
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli vuonna 2022 noin -6,3 milj. euroa (2021: -4,6 milj. euroa). Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa, että kunnan investointien omarahoitusvaatimus ei täyty. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, jotta kunnan talous olisi terveellä pohjalla. Merkittävimmät investointihankkeet tilikaudella olivat Turengin koulu- ja monitoimikeskus ja Moisio 1.

Tilikauden aikana nostettiin pitkäaikaista lainaa 5 milj. euroa, noin 3,1 milj. euroa alkupeleistä suunnitelmaa vähemmän. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin noin 8,2 milj. euroa. Kunnan lainakanta oli tilinpäätöksessä 2 957 euroa/asukas, kun se vuonna 2021 oli 3 149 euroa/asukas. Konsernissa lainaa asukasta kohden oli 5 489 euroa (vuonna 2021: 4 850 euroa). Kunnan asukasmäärä laski 63 asukkaalla, mikä vaikuttaa hieman tunnuslukuja nostavasti.

Kuntakonserniin on alkanut kertyä myös vuokravastuita, jotka näkyvät vain tilinpäätöksen liitetiedoista. Nämä tulee rinnastaa lainoihin,

kun tarkastellaan yksittäisen asukkaan ”velkaosuutta”. Seuraavasta kuviossa näkyy, kuinka lainat ja vuokravastuut ovat kehittyneet neljänä viimeisimpänä vuonna. Vuonna 2021 valmistui Tervakosken terveyskeskus, mikä näkyy kunnan vastuiden kasvuna. Lisäksi vuonna 2021 alkoi Turengin koulu- ja monitoimikeskuksen ykkösvaiheen toteutus, joka jatkuu edelleen.

Kuvio: Lainojen sekä vuokra- ja leasingkannan asukaskohtainen kehitys vuosina 2019 - 2022

Muita tunnuslukuja

Kunnan (ml. liikelaitokset) vakavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä kuvaava omavaraisuusaste parani hieman ollen 44,1 % (vuonna 2021: 42,5 %). Kuntataloudessa yleisesti hyvänä omavaraisuusasteena on pidetty 70 % tasoa, kun taas alle 50 %:n taso merkitsee voimakasta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 54,3 %, ja parani hieman edellisvuodesta (2021: 58,0 %). Tunnusluku ilmaisee, paljonko kunnan yhden vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Arvio toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeista

Tilintarkastajat eivät ole todenneet olennaista huomautettavaa tilinpäätöksestä. Tilinpäätös, toimintakertomus ja konsernitilinpäätös antavat olennaisilta osin oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kannanotto talouden kokonaisuuden toteutumiseen

Valtuustoon nähden sitovia eriä käyttötalousoosassa olivat tulosalueen toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön sekä toimintakulut. Euromääräisesti olennaisimmat tulosalueiden talousarvioyhtymykset olivat ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa ja terveyspalveluissa. Ateria- ja puhtauspalveluiden tuotot alittuivat euromääräisesti eniten talousarvioon nähden.

Talousarviossa ei määritelty sitovuustasoa toimielimille kokonaisuutena. Toimielimillä sivistyslautakunta pääsi sekä tuottojen että kulujen osalta tavoitteeseen. Kunnanhallituksen menot eivät ihan toteutuneet tavoitteeseen nähden. Teknisen lautakunnan ja sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnan osalta sekä tuotot että menot jäivät tavoitteesta.

Janakkalan talous kehittyi suotuisaan suuntaan, mutta asukasmäärä on hieman laskussa. Tilikauden 2022 päättyessä kunnan taseen kertyneet ylijäämät ovat 6,2 milj. euroa. Ylijäämät ovat kuitenkin aivan minimaalinen pakollinen puskuri, koska kuntien on syytä varautua valtion taholta tuleviin leikkaustoimenpiteisiin jatkossa. Lisäksi käynnissä on edelleen koko maailmaa koskettava kriisi, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, mikä vaikuttaa kuntienkin talouteen tulevina vuosina.

Taseen ylijäämiä tarkasteltaessa on huomioitava myös kunnan ja konsernin vuokra- ja leasingvastuut, jotka ovat kuntalaisen näkökulmasta rinnasteisia lainoille. Se, että lainamäärä per asukas vähenee, ei yksinään ole kelpo mittari, kun arvioidaan velkaantuneisuutta. Sekä lainat että vuokra- ja leasingvastuut on maksettava rahana sopimuksen mukaisesti tulevaisuudessa. Konsernin asukaskohtainen laina- sekä vuokra- ja leasingvastuovelka on kasvanut nyt 6 978 eurosta 7 464 euroon.

3 Konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen

Janakkalan Asunnot Oy

Valtuusto asetti yhtiölle yhden toiminnallisen tavoitteen.

Asumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen siten, että asuntokanta kohdentuu kuntalaisten tarpeisiin ja on tehokkaassa käytössä.

- **Tavoite toteutui ainakin osittain.** Käyttöaste oli 93,5 % eli 1,5 % prosenttiyksikköä tavoitetasoa korkeampi. Strategiatyön yhteydessä määriteltiin asuntokannan määrällinen tavoite. Laadullisen uudistamistarpeen selvityksestä ei raportoitu tilinpäätöksessä.

Talouden tavoitteet olivat positiivinen tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja sekä vuosikorjaukset 20 % liikevaihdosta. Molemmat tavoitteet toteutuivat. Tilikauden voitto ennen veroja oli 101 tuhatta euroa ja vuosikorjaukset liikevaihdosta 23,43 %. Yhtiön liikevaihto kasvoi n. 0,1 milj. euroa ollen 4,2 milj. euroa. Vuokratuotot toteutuivat paremmin kuin edellisvuonna, toteuma oli 93 %.

Janakkalan Teollisuusalueet Oy

Valtuusto asetti yhtiölle neljä tavoitetta, joiden toteutumia on jokseenkin hankala arvioida.

Janakkalalla on houkutteleva imago. Yhdessä kunnan kanssa tehdään aktiivisia toimenpiteitä, jotta uusia yrityksiä sijoittuu kuntaan. Kunnan elinkeinoalueita kehitetään yhdessä kunnan kanssa.

- **Tavoite toteutui.** Yritysten nettokehitys oli + 49. Mittarina oli ”yritysten määrä”. Nettokehitys oli parempaa kuin edellisvuonna.

Janakkala on Suomen yrittäjämönteisin kunta. Tuotetaan laadukkaita ja monipuolisia yritysneuvontapalveluita yhdessä kunnan kanssa Yritystalo Veturissa.

- **Tavoite toteutui ainakin osittain.** Mittarina oli ”sijoittuminen Elpo-kyselyssä”. Janakkalan sijoitus oli paras Kanta-Hämeessä.

Yritysten ja työpaikkojen määrä lisääntyy. Tarjotaan kilpailukykyisiä ja toimivia tilaratkaisuja, jotka mahdollistavat yritysten kasvun.

- **Tavoite ei toteutunut.** Mittarina oli ”omistuksessa olevien tilojen m²-määrä ja täyttöaste”. Yhtiön omistuksessa olevien tilojen neliömäärä pysyi samana ja vuokrasaste laski 97,7 %:sta 96,3 %:iin.

Kunnassa toimivilla yrityksillä on erinomaiset toimintaolosuhteet ja kasvuedellytykset. Tarjotaan yritysneuvontapalveluja. Yrityskehityksen kautta parannetaan yritysten toimintaedellytyksiä ja mahdollistetaan kasvua sekä kansainvälistymistä. Hyödynnetään laajaa seudullista verkostoa yritysten kasvuedellytysten parantamiseksi.

- **Ei voida arvioida,** koska mittarille (asiakasmäärä) ei ollut asetettu tavoitetasoa. Yritysneuvonnan asiakkaita oli 31 kpl ja neuvontatapauksia 150 kpl. Yritysneuvonnan asiakkaiden määrä putosi edellisvuodesta.

Talouden tavoitteet olivat positiivinen tilikauden tulos sekä 100 000 euron tuloutusvaatimus. Nämä tavoitteet toteutuivat. Tulos oli 74 tuhatta euroa. Yhtiön liikevaihto kasvoi 172 tuhatta euroa edellisvuodesta.

Janakkalan Elsa ja Pauli Kodit Oy

Yhtiölle asetettiin talousarviossa kaksi toiminnallista tavoitetta.

Hyvinvoivat ja tyytyväiset asukkaat / asiakkaat. Asiakastyytyväisyyskyselyn tavoitetaso (kaikki yksiköt)

- **Tavoite toteutui.** Mittari oli ”asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten ka. vähintään 4,0 (asteikko 1-5)”. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos oli 4,1.

Hyvinvoivat ja tyytyväiset työntekijät.

- **Tavoite ei toteutunut.** Mittareina olivat ”työtyytyväisyyskyselyn tulosten ka. vähintään 4,0 (asteikko 1-5)” ja ”sairauspoissaolo prosentti max. 5,0 %”. Työtyytyväisyyskyselyn tulos oli 3,4 ja sairauspoissaolojen toteuma 7,6 %.

Taloudelliset tavoitteet olivat positiivinen tilikauden tulos, käyttöasteet Elsakodin osalta 94 %, Honka- ja Mäntykodin osalta 100 % ja intervalliasumisen osalta 40 % sekä se, että kotipalvelun tuottojen tuli kattaa toiminnan kulut. Tavoitteet eivät toteutuneet. Tilikauden tulos ennen veroja oli -45 tuhatta euroa ja tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen -6 tuhatta euroa. Elsakodin käyttöaste oli 89,11 %, Honkakodin 95,76 %, Mäntykodin 100 % ja intervalliasumisen 30,60 %. Kotipalvelun tulos oli -15 tuhatta euroa.

Yhtiöille asetetuista tavoitteista toteutui noin puolet. Osaa toteumista ei voitu arvioida.

3.1 Janakkalan Vesi Liikelaitos

Janakkalan Vesi liikelaitoksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat melko hyvin. Talousveden laatu täytti tilinpäätöksen mukaan kaikilta osin talousvesiasetuksen vaatimukset.

Talousveden laatuindeksi > 99 %

- **Tavoite toteutui, 100 %**

Jäteveden lupaindeksi > 99 %

- **Ei toteutunut, 88 %**

Talousvesiverkoston alle 50-vuotiaan verkoston osuus koko verkostopituudesta min. 90 %

- **Tavoite toteutui, 95 %**

Jätevesiverkoston alle 50-vuotiaan verkoston osuus koko verkostopituudesta min. 90 %

- **Tavoite toteutui, 99 %**

Taloudelliset tavoitteet olivat peruspääoman koron maksu 256 000 euroa sekä ylijäämäinen tulos. Taloudellinen tulos oli ylijäämäinen ja tuloitustavoitteista on huolehdittu. Taloudellinen tulos oli budjetoitua parempi, mikä johtui arvioitua suuremmista tuotoista ja pienemmistä poistoista. Maksurakennemuutos, jolla tavoitellaan perusmaksujen osuuden kasvua laskutuksessa, ei toimintavuonna edennyt.

4 Strategian toteutuminen

Vuoden 2022 talousarvio perustuu valtuuston 14.5.2018 hyväksymään kuntastrategiaan, jossa elinvoiman vahvistaminen Janakkalassa on kaiken toiminnan perusta.

Keskiössä on kolme läpileikkaavaa teemaa:

1) Kuntalaiset ovat aktiivisia kuntamme kehittäjiä

2) Janakkalassa on ennakoiva, innostava ja rohkea toimintakulttuuri

3) Asiakaspalvelumme on erinomaista ja hyvinvoiva henkilöstömme on osaavaa.

Taulukoihin on koottu tarkastuslautakunnan tilinpäätöksestä poimimia toimenpiteitä, joiden on tulkittu edistävän kuntastrategian toteutumista tilikaudella.

Kuntalaiset ovat aktiivisia kuntamme kehittäjiä

- ✓ Yritysten lukumäärä on kasvanut ja niiden sitoutuminen kotikuntaan on hyvällä tasolla, mikä kertonee tarvittavan työvoiman saatavuudesta. Samoin yhteistyö paikallisen yritysyhdistyksen kanssa on ollut vuoroaikutteista ja vireää.
- ✓ Janakkalassa on mainiot harrastusmahdollisuudet. Kunta on liikunta-, kulttuuri- ja muiden yhdistysten kumppani sekä mukana Silta-seudullinen yhteistyössä.

Janakkalassa on ennakoiva, innostava ja rohkea toimintakulttuuri

- ✓ MORE-alue ja sen brändityö keskittyi vahvistamaan yritysten toimintaedellytyksiä ja seudun kilpailukykyä. Tähän liittyvä EAKR- hanke etenee suunnitellusti ja on haettu uutta hanketta.
- ✓ Punkan kaavoitus etenee ja alueen tieliittymän uusi sijainti on sovittu ja voidaan

edetä suunnitellusti. Samoin Kanssin alueen kaavoitusneuvottelut ovat edenneet.

- ✓ Moision alueen infra, ensimmäinen minitalo valmistui alueelle.
- ✓ Janakkala ja muut Etelä-Hämeen kunnat päättivät vuonna 2022 muodostaa yhteisen ympäristöterveydenhuollon yhteistointialueen ja siirtää ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuun 1.1.2023 alkaen Riihimäen kaupungille.

Asiakaspalvelumme on erinomaista ja hyvinvoiva henkilöstömme on osaavaa

- ✓ Janakkalassa lähi- ja digitaaliset palvelut ovat esteettömästi kuntalaisten saavutettavissa.
- ✓ Nettisivuston alustan päivitys valmistui suunnitellusti.
- ✓ Digiopetuksen mahdollistaminen vapaaehtoisten opastajien Digiäppi-toiminnalla.
- ✓ Janakkalassa on vahva kulttuuriympäristö ja vetovoimaiset matkailupalvelut. Kulttuurikasvatuksen kulttuuripolun toimet on toteutettu suunnitellusti. Tapahtumat tavoittavat perheet ja nuoret. Lapsiperheet on huomioitu hyvin erilaisissa karkeloissa.
- ✓ Kiinteistökohtainen jätehuolto siirtyi 1.1.2022 Janakkalan kunnalta Kierto-kapula Oy:lle.

Vuoden 2018 kuntastrategiassa todetaan, että elinvoiman vahvistaminen on kaiken toiminnan peruste. Lautakunta toteaa, että arvioitavalla tilikaudella elinvoimaa edistävät toimenpiteet ovat konkretisoituneet erinomaisesti.

5 Tuloksellisuutta edistäneet toimenpiteet sekä kehitettävät asiat

Tarkastuslautakunta on koonnut tähän lukuun tuloksellisuuden kannalta positiivisia sekä edelleen kehitettäviä asioita toimialoittain.

Kunnanhallitus ja kunnan yhteiset asiat

+	Työllisyyden kehitys on ollut hyvää johtuen paljolti kunnan vahvasta roolista työllisyyden hoidossa. Työllisiä on saatu muuttamaan Janakkalaan. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin edellisellä vuonna.
+	Janakkala valittiin Kuntamarkkinoinnin SM-ki-soissa shortlistalle, minkä myötä Murtaudu kehän ulkopuolelle –kampanjaa esiteltiin Kuntamarkkinoilla.
+	Kunnan nettisivusto on päivitetty.
+	Stay on mind- koko vuoden digitaalimarkkinointi asumisesta
+	5G -selvityksen hanke on viety käytäntöön.
+	Kuntalaisille on järjestetty useita tapahtumia, kuten kulttuuripolut ja Laurinmäen tapahtumat, joissa lasten ja nuorten osallisuutta on huomioitu.
+	Yrityspalvelutyötä on tehty monipuolisesti elinvoimaohjelman toteuttamiseksi.
+	Mahdollistettu yhdistysten tapahtumien järjestäminen mm. myöntämällä yhdistysavustuksia sekä antamalla kunnantalon kokoustilat maksutta käyttöön.
-	Toimialan tavoitteille asetetut mittarit ja niitä koskeva raportointi eivät kaikilta osin vastaa toisiaan.

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta

+	Asiakasohjausyksikkö liikuntaneuvojan avustuksella tarjosi tietoa teematapahtumista ikääntyville ja vammaisille henkilöille hyvinvointiin liittyen. Ulkoiluystäväksi iäkkäälle -koulutus järjestettiin.
+	Fiilisluotsi on digitaalinen mobiiliratkaisu sosiaalityön ja oppilashuollon tarpeisiin. Se sujuvoittaa ja syventää ammattilaisten sekä lasten, nuorten ja perheiden välistä vuorovaikutusta ja tiedon kulkua. Fiilisluotsi otettiin käyttöön perhe-työssä, lastensuojelussa, perhepalveluissa ja jälkihuolto nuorten palveluissa.
+	Omaolon oirearvioita potilaat tekivät 4 475, joista korona-arvioita oli 3 848. Oirearvioista 1 690 ohjautui sähköiseen ajanvaraukseen tai terveysasemalle käsiteltäväksi.
+	Kiireetön pääsy lääkärille, hoitajalle ja fysioterapeuteille on toiminut hyvin Janakkalassa. Samoin muut toimenpiteet, joihin on lakisääteiset aikarajat.
+	Asetetut tavoitteet ovat mitattavia ja pääosin myös toteutuneita.
-	Fyysinen aktiivisuus lisääntyy -tavoite ei toteutunut täysin koronan vuoksi.
-	Viranhaltijoiden työaikaa meni paljon hyvinvointialueen valmisteluun, mikä oli pois oman palvelutoiminnan kehittämistä.
-	Kustannusten nousu oli yli kolme miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Sivistyslautakunta

+	Uusien koulukeskusten suunnittelu ja toteutus etenee.
+	Kehittämishankkeet: Oikeus oppia, Harrastamisen Suomen malli ja Finest Future ovat edistäneet tuottavuutta.
+	Nuorten työpaja toimii nuoren elämässä lyhyenä tukipalveluna, jonka aikana selkeytetään nuoren omaa polkua ja vahvistetaan opiskelu/työmotivaatiota. Työpaja on jokaisen nuoren saavutettavissa.
+	Luontoesiopetustoiminta. Lapsiryhmien ja varhaiskasvatustyöryhmien luontotoimintaa on lisätty.
+	Yhteistyö järjestöjen kanssa, tapahtumia järjestetty mm. vauvan päivä, kyläilta ja ukrainalaisen ilta
+	Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen on mukana eri toiminnoissa. Tämä on myös eräs Lapsiystävällinen kunta -ohjelman tavoitteista.
+	Kirjaston toiminta on palautunut koronapandemian jälkeen lähes normaalille tasolle.
+	Päiväkotien ja koulujen piha-alueiden kunnostaminen etenee teknisessä lautakunnassa.
+	Varhaiskasvatuksessa jokaiseen yksikköön on nimetty digivastaavat ja oma Facebook-sivusto on avattu.
-	Investoinneista jäi toteutumatta Tervakosken koulun kuulutusjärjestelmän uusiminen.
-	Edelleen näkyy koronapandemian aiheuttamat ongelmat osassa oppilaista, mm. oppimisvaje ja henkinen pahoinvointi.
-	Henkilöstön ja sijaisten rekrytoinnin haasteet koko toimialalla. Nykyisten työntekijöiden osalta pitovoiman säilyttäminen.
-	Uutta kirjastoautoa ei saatu.

Tekninen lautakunta

+	Rakennusjärjestyksen uudistamistyötä jatkettiin.
+	Sähköisten lupahakujen käyttöönottoa valmisteltiin.
+	Ateria- ja puhtauspalvelujen ulkoistamista valmisteltiin.
+	Energiahanketuki aurinkosähköjärjestelmän hankintaan.
+	Liikuntavideoiden katselukertojen määrä nousi huomasti edellisvuodesta ollen 137 705 kertaa.
+	Uimahallin kävijämäärät ovat nousseet edellisestä vuodesta, mutta eivät yltäneet vielä talousarviossa suunnitellulle tasolle, koska uimahalli oli koronan vuoksi kiinni alkuvuodesta.
+	Ateriapalveluissa päiväkotien lounaat ovat lisääntyneet johtuen varhaiskasvatuksen lisääntyneestä asiakasmäärästä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ateriat ja kotiaterioiden määrät sen sijaan vähenivät johtuen koronapandemiasta ja henkilöstövajeesta.
-	Teknisen johtajan virkaa on hoidettu määräaikaisin järjestelyin aina joulukuulle asti. Muutoinkin toimialueella on ollut henkilöstövajausta, mistä johtuen kaikki toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet.
-	Tonttimyynti jäi alle budjetoidun talousarvion ja edellisen vuoden.
-	Rakennusluvut ja ympäristöluvut jäivät edellisen vuoden tasolle ja alle budjetoidun talousarvion.
-	Energiakustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna, mutta talousarviomuutoksen myötä pysyttiin talousarviossa.
-	Toimintakate ylittyi 661 339 eurolla. Toimintakulut ylittyivät, koska mm. puhtauspalveluita on jouduttu ostamaan ulkoisilta sopimuskumppaneilta ja hyvinvointialueelle siirtyminen on myös aiheuttanut lisäkuluja.
-	Puhtaus- ja ateriapalveluiden palvelupäällikkö ja laitospalveluiden esimies ja ohjaaja ovat osallistuneet koko vuoden hyvinvointialueen valmisteluryhmiin.

Kunnanhallitus antoi vastineensa vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Vastine on asianmukainen ja riittävä.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan vuoden 2022 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti hyvin siltä osin, kuin tilivelvolliset ovat voineet vaikuttaa koronavuotena toimintaan. Arviointi perustuu pääasiassa kunnanhallituksen antamaan tilinpäätöstietoon sekä viranhaltijoiden antamaan informaatioon tilikauden aikana.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtymisen valmistelu hyvinvointialueelle on rasittanut koko organisaatiota, mutta erityisesti sosiaali- ja terveysalaa. Siirron valmistelu toteutui onnistuneesti ja edessä on yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen kanssa.

Tarkastuslautakunta kiinnitti arvioinnissaan huomiota siihen, että talousarviossa ei ollut juurikaan asetettu henkilöstöä koskevia tavoitteita. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jokainen toimiala kiinnittää jatkossa huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja asettaa henkilöstöä koskevia konkreettisia tavoitteita, jotta nykyiset työntekijät saadaan pidettyä kunnassa ja uusien työntekijöiden rekrytointi onnistuu.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutuma ei kaikissa kohdissa vastaa tavoitteille asetettuja mittareita. Useissa kohdissa on mainittu mittarina esimerkiksi tapahtumien ja osallistujien määrä, mutta toteutuman kohdassa on kuvattu, mitä on tehty.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus antaa vastineensa tässä arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja esittää syyskuun 2023 loppuun mennessä, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty. Lisäksi tarkastuslautakunta toivoo, että arviointikertomuksessa otetut havainnot huomioidaan vuoden 2024 talousarviota laadittaessa.

6 Arviointikertomuksen hyväksyminen

Janakkalassa sähköisen allekirjoituksen päivänä

Tarkastuslautakunta

Mirja Pöhö
puheenjohtaja

Emilia Tamminen
varapuheenjohtaja

Mika Huuskonen
jäsen

Hanna-Leena Islander
jäsen

Esa Vanhakoski
jäsen